

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 534/2025-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Slovenská konsolidačná, a.s.**, Cintorínska 21, Bratislava, IČO 35 776 005, zastúpenej Malata, Pružinský, Hegedüş & Partners s. r. o., Twin City Tower, Mlynské Nivy 10, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/54/2022 z 27. novembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 4. apríla 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) v záhlaví označeným rozhodnutím najvyššieho súdu, vrátenia mu veci na ďalšie konanie a náhrady trov konania voči najvyššiemu súdu.

2. Sťažovateľka je žalobkyňou v spore o zaplatenie 45 456 964 Sk z titulu vydania plnenia z dvoch neplatných Zmlúv o právnej pomoci, uzatvorených 19. júna 2001, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 25Cb/292/2004. Okresný súd 11. apríla 2017 v poradí druhým rozsudkom zaviazal žalovaného zaplatiť sťažovateľke sumu 1 141 949 28 eur (ďalej len „rozhodnutie okresného súdu“), ktorá predstavovala sumu bezdôvodného obohatenia žalovaného advokáta, vzniknutého z titulu vyplatenia tejto peňažnej čiastky žalovanému. Týmto rozsudkom zároveň okresný súd zamietol vzájomnú žalobu žalovaného (založenú v podstate na tvrdení bezdôvodného obohatenia žalobcu na úkor žalovaného v prípade judikovania povinnosti žalovaného vrátiť podielovú odmenu).

3. Na odvolanie žalovaného odvolací súd rozsudkom sp. zn 3Cob/14/2019 z 29. septembra 2021 v znení opravného uznesenia sp. zn 3Cob/148/2019 zo 4. apríla 2022 rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil (ďalej len „rozhodnutie krajského súdu“).

4. Žalovaný proti rozhodnutiu krajského súdu podal dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzoval z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP. Dovolací súd uznesením sp. zn. 4Obdo/54/2022 z 27. novembra 2024 zrušil rozhodnutie krajského súdu aj okresného súdu a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie okresnému súdu (ďalej aj „rozhodnutie najvyššieho súdu“ alebo „kasačné rozhodnutie“).

5. Dôvodom tohto postupu najvyššieho súdu bolo posúdenie žalovaným podaného dovolania ako dôvodného v časti namietanej vady zmätočnosti, ako aj v časti nesprávneho právneho posúdenia v judikatúrnej situácii podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

II.

2. Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka v rozsiahlej ústavnej sťažnosti namieta neústavný výklad § 450 CSP, ktorého aplikáciou došlo k zrušeniu právoplatných meritórnych rozhodnutí súdov nižších inštancií zaväzujúcich žalovaného advokáta na zaplatenie 1 141 949,28 eur zo žaloby na plnenie v prospech sťažovateľky.

7. Sťažovateľka osobitne namieta, že najvyšší súd zrušil aj zamietajúci výrok o vzájomnej žalobe žalovaného napriek tomu, že v bode 96 sťažnosťou napadnutého rozhodnutia hovorí o správnosti postupu tak okresného súdu, ako aj krajského súdu pri rozhodnutí o tejto žalobe.

8. Neudržateľnosť sťažnosťou napadnutého rozhodnutia sťažovateľka všeobecne vidí v (i) zjavnej bezdôvodnosti prelomenia právoplatného zákonného druhoinštančného rozsudku a s ním aj rozsudku súdu prvej inštancie, (ii) zasiahnutí do právnej istoty strán sporu na úkor sťažovateľky, (iii) rezignácii právnej povinnosti najvyššieho súdu v odôvodnení kasačného rozhodnutia vysloviť záväzný právny názor na vec pre súdy nižších inštancií a (iv) samoučelnosti (až obštrukčnosti) rozhodnutia dovolacieho súdu, čím kasačné rozhodnutie podľa názoru sťažovateľky je neúčelné a fakticky zbytočné. Navyše, svojimi účinkami nenapráva nezákonný stav, ale, naopak, podľa sťažovateľky vytvára nezákonný (neústavný) stav extenzívnou a arbitrárnou interpretáciou a aplikáciou § 450 CSP.

9. Sťažovateľka klasifikuje ako prvú vadu porušenie povinnosti najvyššieho súdu vysloviť v odôvodnení sťažnosťou napadnutého kasačného rozhodnutia právny názor na vec (sťažovateľkou obširne rozvádzané v bodoch 19 až 43 ústavnej sťažnosti). V tejto súvislosti uvádza, „... že najvyšší súd neučinil nič iné než to, že nižším súdom takpovediac „navrhol“, aby sa na vec „pozreli“ pre istotu ešte raz a svoje rozhodnutie zväzili...“. Uvedené vníma nielen ako jediný záväzný právny názor, o ktorého relevancii vyjadruje pochybnosti, ale zároveň aj ako jediný dôvod, pre ktorý dovolací súd zrušil rozhodnutie okresného súdu aj krajského súdu.

10. Za druhú vadu sťažovateľka považuje zrušenie rozhodnutia krajského súdu aj v časti, v ktorej odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí vzájomnej žaloby (sťažovateľkou podrobne rozobrané v bodoch 44 až 47 ústavnej sťažnosti), argumentujúc tým, že bez ohľadu na to, či okresný súd opätovne rozhodne o povinnosti žalovaného zaplatiť

sťažovateľke požadovanú sumu z titulu bezdôvodného obohatenia, alebo jej nárok zamietne, výrok o vzájomnej žalobe žalovaného musí byť vždy zamietajúci, čo sťažovateľku vedie k záveru o ústavnej neudržateľnosti postupu dovolacieho súdu, ktorý zrušil aj právoplatný výrok o vzájomnej žalobe žalovaného.

11. Sťažovateľka uzatvára, že argumentačný algoritmus zrušených rozhodnutí okresného súdu aj krajského súdu bol postavený na pomerne jednoduchých a jednoznačných východiskách, čím postup dovolacieho súdu považuje za nezákonný, arbitrárny a porušujúci právnu istotu účastníkov konania v neprospech sťažovateľky.

III.

3. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.1. K porušeniu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodnutím najvyššieho súdu:

13. Podstata sťažnostnej argumentácie sťažovateľky k namietanému porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces spočíva v extenzívnej, resp. arbitrárnej interpretácii a aplikácii § 450 CSP, v dôsledku ktorého dovolací súd zrušil tak právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie.

14. Ústavný súd po oboznámení sa s odôvodnením sťažnosťou napadnutého rozhodnutia v úvode poznamenáva, že dovolanie žalovaného (ktoré sťažovateľka k ústavnej sťažnosti nepriložila, a preto ústavný súd vychádzal len z odôvodnenia sťažnosťou napadnutého rozhodnutia) bolo podané tak z dôvodu žalovaným namietanej vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, ako aj z dôvodu tvrdeného nesprávneho právneho posúdenia vo všetkých judikatúrnych situáciách predvídaných v § 421 ods. 1 CSP.

15. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka značne prioritizuje nezákonnosť zrušenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutia okresného súdu z dôvodu dovolacím súdom zisteného nesprávneho právneho posúdenia (ktoré sťažovateľka spochybňuje), a to v rovine jediného dôvodu vedúceho k zrušeniu rozhodnutí súdov nižších inštancií. Z odôvodnenia sťažnosťou napadnutého rozhodnutia však vyplýva, že primárnym a hlavným dôvodom zrušenia tak obidvoch rozhodnutí nižších súdov bola zistená vada zmätočnosti, ktorú dovolací súd akceptovateľným spôsobom vysvetlil, a to v bode 74 kasačného rozhodnutia. Dovolací súd zdôraznil, že okresný súd sa napriek predchádzajúcemu právnomu názoru dovolacieho súdu vyjadreného v rozhodnutí pod sp. zn. 6Obdo/37/2007 adekvátne nevyrovnal s pojmom *osobitná podielová odmena* (zmluvné dojednanie z dvoch Zmlúv o právnej pomoci uzatvorených 19. júna 2001 medzi sťažovateľkou a žalovaným, pozn.) napriek jeho rozdielnemu výkladu a interpretácii účastníkmi konania, ktoré nenapravil ani odvolací súd, ktorý rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil.

16. Keďže primárnym dôvodom kasácie bola vada zmätočnosti, ktorú najvyšší súd vymedzil a odôvodnil, nie je možné sa stotožniť ani s argumentáciou sťažovateľky, že napadnutým

rozhodnutím poprel vlastnú judikatúru k povinnosti všeobecného súdu dať účastníkom konania odpoveď na akúkoľvek otázku pod hrozbou vady zmätočnosti danej nedostatkom odôvodnenia súdneho rozhodnutia v zmysle § 420 písm. f) CSP. V tomto smere ústavný súd navyše zdôrazňuje, že pokiaľ dovolací súd vzhľadom na vadu zmätočnosti, iný postup ako zrušenie rozhodnutia krajského súdu prípadne aj okresného súdu nie je možný a zmätočnosť nie je možné zhojiť revíziou dovolacieho súdu postupom podľa § 449 ods. 3 CSP. Z povahy veci, pokiaľ je dôvodom kasácie vada zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, dovolací súd nevyslovuje záväzný právny názor v intenciách namietaných sťažovateľkou tak, ako je tomu pri dôvodnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Vadu zmätočnosti musí zhojiť súd, ktorému vec bola vrátená na ďalšie konanie, jej odstránením pri opätovnom prejednaní a rozhodnutí (v danej veci vysporiadaním sa s termínom „osobitná zmluvná odmena“ rezultujúcim do riadneho odôvodnenia nového rozhodnutia). V tejto časti je sťažnostná argumentácia sťažovateľky nedôvodná.

17. Dovolací súd sa následne venoval dovolateľom vytykanému nesprávnemu právnemu posúdeniu, pričom dovolaciu námietku v judikatúrnej situácii podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP považoval za dôvodnú, v nadväznosti na čo formuloval aj právny názor, ktorý majú súde nižších inštancií pri opätovnom rozhodovaní zohľadniť (body 75 a nasl. kasačného rozhodnutia). Aj v tejto časti je tak tvrdenie sťažovateľky o absencii právneho názoru neopodstatnené. Ústavný súd navyše poznamenáva, že úvahy dovolacieho súdu o právnej stránke veci sú prepojené a naviazané na primárny dôvod kasácie oboch rozsudkov pre nedostatky ich odôvodnení zmluvného dojednania osobitnej podielovej odmeny cez aplikáciu výkladových pravidiel podľa § 266 Obchodného zákonníka.

18. Následok kasačného rozhodnutia v podobe vrátenia veci na začiatok súdneho konania je (zvlášť pri dlhotrvajúcom spore) citlivou otázkou, avšak sledovaná vecná správnosť rozhodnutia a naplnenie práva účastníka na spravodlivý proces legitímne odôvodňujú prelomenie princípu právnej istoty zrušením právoplatného rozhodnutia, aj keď subjektívne negatívne dopadá na pôvodne víťaznú stranu sporu disponujúcu exekučným titulom.

19. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd sťažovateľkou vytykanú prvú vadu napadnutého rozhodnutia (zrušenie rozhodnutia krajského súdu a okresného súdu právoplatne ukladajúcich žalovanému povinnosť zaplatiť sťažovateľke sumu 1 141 949,28 eur) považuje za nedôvodnú.

20. K námietke sťažovateľky smerujúcej k nezákonnosti zrušenia výroku o vzájomnej žalobe (ktorý sťažovateľka namieta poukazom na konštatáciu dovolacieho súdu o absencii dovolateľom namietanej vady zmätočnosti v bode 96 kasačného rozhodnutia) ústavný súd poukazuje na body daného rozhodnutia nasledujúce po bode 96 kasačného rozhodnutia, v ktorých najvyšší súd vysvetlil potrebu zrušenia aj týchto výrokov. Hoci vo výroku o vzájomnej žalobe dovolací súd nevzhladol vadu zmätočnosti, dôvodnosť dovolania žalovaného vzhľadom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

21. K argumentácii sťažovateľky o tom, že bez ohľadu na rozhodnutie mestského súdu o (ne)platnosti sporného článku 2 ods. 1 písm. b) oboch Zmlúv o právnej pomoci výrok o vzájomnej žalobe bude vždy rovnaký, ústavný súd uvádza, že rozhodnutie o vzájomnej žalobe žalovaného je závislé od posúdenia základného nároku žalobcu a nadväzuje nielen na tento výrok (tak ako argumentuje sťažovateľka), ale aj na jeho odôvodnenie. Kontext vzťahu oboch nárokov (a rozhodnutia o nich) je teda potrebné vnímať širšie. Aj v prípade, že výrok o povinnosti

žalovaného zaplatiť peňažnú sumu sťažovateľke bude po opätovnom prejednaní veci opäť vyhovujúci, odôvodnenie nového rozhodnutia súdu prvej inštancie nemusí byť totožné s odôvodnením nachádzajúcim sa v zrušených rozhodnutiach. Zohľadňujúc túto možnosť, odôvodnenie rozhodnutia o vzájomnej žalobe žalovaného vyjadrené v rozhodnutiach zrušených kasačným rozhodnutím by nemuselo obstať popri novom rozhodnutí o nároku žalobcu. Vzhľadom na nadväznosť výroku o vzájomnej žalobe žalovaného na výrok o žalobe sťažovateľky a jeho odôvodnenie ústavný súd považuje názor najvyššieho súdu o potrebe zrušiť aj výrok o vzájomnej žalobe za ústavne udržateľný. Aj v tejto časti je tak sťažnostná argumentácia sťažovateľky nedôvodná.

22. Vzhľadom na uvedené závery ústavného súdu bolo vo vzťahu k tvrdenému porušeniu práva na súdnu ochranu, resp. spravodlivé súdne konanie potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K porušeniu základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu rozhodnutím najvyššieho súdu:

23. K porušeniu práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu malo podľa sťažovateľky dôjsť v nadväznosti na porušenie jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nedošlo k porušeniu práv procesnej povahy, nemohlo dôjsť ani k porušeniu označených práv hmotnej povahy.

24. Negatívny záver ústavného súdu k tvrdenému porušeniu označených práv sťažovateľky aj v tejto časti rezultuje v odmietnutí ústavnej sťažnosti sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenej.

25. V dôsledku odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. októbra 2025

predseda senátu